

Ugyancsak Proszjt János kutatásai révén kerültek a múzeumba az ELTE Szervetlen és Analitikai Kémia Tanszéke raktárában fellelhető régi Than, Winkler és Buchböck-féle főként demonstrációs készülékek.

Proszjt János megírta Bugarszky István és Buchböck Gusztáv életrajzát, és összeállítást készített tudományos munkásságukról. Mindketten jeles művelői voltak a hazai fizikai kémiának Bugarszky elsőként mutatott rá a fehérjék amfoter tulajdonságára és „Adatok a szabad energia változáshoz kémiai reakciónál” [9] munkája nemzetközi elismerést jelentett számára. Buchböck módszere az ionhidratáció meghatározására szintén nemzetközi sikert ért el.

A selmeci főiskolai hallgatói névsorok után kutatott a Miskolci Nehézipari Egyetemen és a Soproni Erdőmérnöki Egyetemen. Adatokat gyűjtött a Schenek István, Farbaky István által megalakított akkumulátorról. Gyűjtési céllal kereste fel a Than Károly Vegyipari Technikumot és a Magyar Nemzeti Múzeum Növénytárát. Segítségével váltak közkinccsé többek között a Görgei Artúrhoz, Fabinyi Rudolphhoz, Széki Tiborhoz, Konek Frigyeshez és Buzágh Aladárhoz köthető emlékek. Proszjt János szakmai alapossága és emberi szerénysége, tudományos értékeink megőrzése érdekében végzett munkája, mindannyiunk számára példamutató.

Megjegyzés: A Vegyészeti Múzeum gyűjteményei folyamatosan bővültek, majd 1969-ben Várpalotán, a Thury-várban kaptak

helyet. 2013-ban a múzeum alapításának félévszázados évfordulójára kiállításait felújították. (Ismeretükük: MKL, 2014. 9., 12. sz. és 2015. 2., 9. sz.) Napjainkra azonban mind a múzeum, mind a múzeumot támogató alapítvány a legnagyobb nehézségekkel küzd. Jellemző, hogy a gyűjtemények felügyeletét, gondozását, a látogatók fogadását a korábbi hat fő helyett mindössze egyetlen személy, a múzeumvezető végzi. Proszjt János példája arra figyelmeztet, hogy törődniünk kell múltunk megbecsülésével is. Ehhez kérjük mindazok támogatását, akik elődeinkhez hasonlóan szívügyüknek tekintik a kémia és vegyipar emlékeinek megőrzését és a kémia történetének megismertetését.

Próder István

nyug. múzeumigazgató, Várpalota

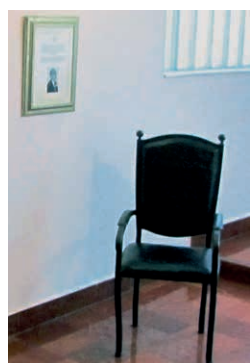
IRODALOM

- [1] Lengyel-Proszjt-Szarvas: Általános és szervetlen kémia, Tankönyvkiadó, Budapest, 1954.
- [2] Proszjt János munkakönyve, Vegy. Múzeum Arch., Ld. 2006. 1191. l.
- [3] Proszjt János életrajza, Vegy. Múzeum Arch., Ld. 2006. 1195. l.
- [4] Lengyel Béla: Gyászbeszéd, Vegy. Múzeum Arch., Ld. 2006. 1197. l.
- [5] Loczka Alajos: Proszjt János, Kézirat, Vegy. Múzeum Arch., Ld. 2006. 1198. l.
- [6] Vorsatz Bruno: Kémia Sopronban, Megemlékezés Proszjt János születésének 100. évfordulóján, MTA, BME, MKE emlékülése, Budapest, 1992. febr. 6.
- [7] Próder István, Fábián Éva, Vargáné Nyári Katalin: 40 éves a Magyar Vegyészeti Múzeum, Várpalota, 2003. 15.
- [8] Than Károly: Carbonidok, Pytheas Könyvmanufaktúra, Budapest, 2015.
- [9] Mat. és Természettud. Értesítő XV. kötet, 37.

„Emlékszék”-avatás a Műegyetemen

Emlékszékét avattak Szántay Csaba professzor emlékére egykori munkahelyén, a Budapesti Műszaki Egyetem Gellért téri épületében.

Szántay Csaba (1928–2016) kémia-professzor emlékhelye a Műegyetem Gellért téri épületének második emeletén

Nem a szomorú gyász, hanem egy különös, bölcs, derűs emlékezés és bizakodás hangulatát éreztük a Műegyetem Gellért téri, kémiai (Ch) épületében, amikor január 17-én kiállították a múlt évben ezen a napon elhunyt Szántay Csaba akadémikus emlékét őrző „gondolkodó széket”. A Süli Mátyás kovácmester által nagy gonddal és hozzáértéssel egyedileg, kifejezetten erre a célra készített kovácsoltvas karosszék, amely a nemzetközi hírvé professzor nevéhez szorosan fűződő vinpocetin (Cavinton) szerkezeti képletét is megjeleníti, felesége és fia adományozta az egyetemnek. A karszék feletti képen Szántay Csaba rövid életrajza és a róla készült fénykép emlékezteti a meg-megálló diákokat arra, hogy ki is volt ő. Az

emlékezés az egyetem tanszékvezető gyógyszervegyészeről és elméleti szerves kémikusáról szövege, a bizakodás pedig a jelenkor mérnök hallgatóiról, akik méltó követői lehetnek majd egykori professzoruknak.

A megemlékezéseket és leleplezést *Keglevich György* tanszék-

vezető elnökölte, aki barátsággal üdvözölte a vendégeket és az egyetem alkancellárját, *Mikó Zoltánt*. Ezután a Szántay professzorhoz fűződő személyes emlékeiről beszélt, majd *Faigl Ferenc* dékán bemutatta azt a rendkívül gazdag életutat, melyet Szántay Csaba megtett. Kiemelte, hogy „Szántay professzor a hazai első szerves kémia tanszéket alapító Zemplén Géza tanítványaként kezdett dolgozni, és életműve szerves folytatása a tanszékalapító által lefektetett alapoknak. Mindig a legmagasabb tudományos igényességgel oldotta meg a felmerülő szerves kémiai problémákat, tevékenységének célja mindig olyan megoldások felfedezése, kimunkálása volt, amelyek a gyakorlatban is hasznosíthatók. Az ő munkássága minden vegyész mérnök számára példát mutat abban, hogyan lehet kiválóan és gyorsan alkalmazni a tudományos alapvetési eredményeket a gyakorlat számára hasznos eljárások kidolgozásában.”

Huszthy Péter akadémikus, aki szintén tanszéki követője volt Szántay Csabának, tanítványi, emberi emlékeit elevenítette fel. Ezt követően *Vedres András*, a Magyar Feltalálók Egyesületének főtitkára emlékezett bensőséges hangnemben az Egyesület egykori elnökére. Az emlékhely avatását *ifjabb Szántay Csaba* egyetemi magántanár zárta, buzdítva mindenkit, hogy az emlékszék ne csak nézze, hanem üljön is bele, ezzel további inspirációt nyerve a tanuláshoz, kutatáshoz.

Az avatáson Szántay professzor hatvan éven át kitaró társa, *Judit asszony* két versét hallgathattuk meg, egyiket saját, másikat *Keglevich György* tolmácsolásában.

Méltó, formabontó és lélekemelő megemlékezés volt.

Tömpe Péter